

Specialpedagogprogrammet

Verksamhetsberättelse för 2021/2022

Verksamhetsplan för 2022/2023

Beskrivning av programmet

Specialpedagogprogrammet är en vidareutbildning på avancerad nivå för verksamma lärare/förskollärare/fritidspedagoger med minst tre års yrkeserfarenhet efter examen. Utbildningen ger kunskaper i att arbeta förebyggande och att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer samt att genomföra pedagogiska utredningar som ser barnet/eleven och dess situation på skol-, grupp- och individnivå. Målet är att möta barn/elevs olika behov för att bidra till en inkluderande skolmiljö. Efter genomgången utbildning förväntas specialpedagogen ha sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt kunna arbeta som specialpedagog för barn och elever i behov av särskilt stöd inom förskola, förskoleklass, fritidshem, skola eller vuxenutbildning.

Programrådssammansättning

Programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammen ht 2019 – ht 2021

Samhällsvetenskaplig fakultet

Gudrun Svedberg, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap ((ordförande)
Anneli Nielsen, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap
Erica Isberg, Pedagogiska institutionen
Anna-Maria Johansson, Institutionen för Psykologi

Teknisk-Naturvetenskaplig fakultet

Lotta Vingsle, Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Mathias Norqvist, Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik

Humanistisk fakultet

Maria Levlin, Institutionen för språkstudier
Ingmarie Mellenius, Institutionen för språkstudier

Avnämningarrepresentant

Susanne Sandvärn, SPSM

Studentrepresentant: vakant

Nyckeltal för Specialpedagogprogrammet (VB)

Planeringstal

Specialpedagogprogrammet	Hösten 2018	Hösten 2019	Hösten 2020	Hösten 2021	Hösten 2022
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal) ¹	40	40	50	50	60
Antal förstahandssökande ²	161	139	144	137	146
Antal förstahandssökande per plats	4	3,5	2,9	2,7	2,4
Antal registrerade nybörjarstudenter studenter ³	36	33	35	47	50

Nyckeltal genomströmning

Specialpedagogprogrammet	Antagna ht-18	Antagna ht-19	Antagna ht-20	Antagna ht-21	Antagna ht-22
Antal registrerade studenter på första kurs termin 1 ² /Antal godkända studenter på första kurs	36/34	33/31	35/34	47	50
Antal registrerade på sista kurs termin 2 /Antal godkända studenter sista kursen termin 2	38/38	37/35	36/36	42/	-
Antal registrerade på första kurs termin 3 /Antal godkända studenter på första kursen termin 3	34/34	31/31	33/33	-	-
Antal registrerade på sista kurs termin 3 /Antal godkända på sista kursen termin 3	37/35	33/31	34/34	-	-

¹ Enligt Lärarhögskolans styrelsebeslut som fattas i april månad varje år.

² Enligt Ladok

³ Enligt Ladok

Nyckeltal examina

Specialpedagogprogrammet	2018	2019	2020	2021	2022
Antal som tagit ut examen ⁴					
Kvinnor	31	28	38	29	31
Män	2	1	3	0	2
Totalt	33	29	35	29	33

Programrådets synpunkter på nyckeltal

Bemanningsituationen på institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap gör att antalet studenter inte kan öka.

Verksamhetsberättelse för programmet

Verksamhetsberättelse (VB) och verksamhetsplan (VP) syftar till uppföljning respektive utveckling av utbildningsprogram. Utbildningens VB innehåller en analys av hur programmet systematiskt integrerar nedanstående perspektiv ⁵

Verksamheten under läsåret 21/22 har framförallt präglats av 1) återgången från distansundervisning till campusträffar och i samband med detta ett utvecklingsarbete gällande distansförlagda delar av programmet samt 2) utvecklingsarbete utifrån de förbättringsområden som den externa kollegiala granskningen synliggjort.

Programrådet sökte och erhöll medel för ett utvecklingsarbete, Utveckling av specialpedagogprogrammets och speciallärarprogrammets distansförlagda delar av utbildningen, vilket slutrapporterades mars 2022. En arbetsgrupp har genomfört intervjuer med samtliga undervisande lärare och ett digitalt informationsmöte med kursansvariga lärare samt studierektorer från berörda institutioner. Ett av resultaten är att strukturen när det gäller campusförlagda träffar förändrats.

Det utvecklingsarbete som rådet bedrivit utifrån resultatet av den externa granskningen, vilken slutrapporterades i juni 2022, har inneburit:

- genomgång av kursplaner gällande konsekvent begreppsanvändning
- genomgång av kursplaner gällande progression kopplat till nationella examensmål

Forskningsanknytning

Enligt den kollegiala granskningen visar uppsatserna på både bredd och djup vad gäller val av forskningsfält och teoretiska perspektiv. "De sätt som metoderna motiveras, beskrivs och används visar på fördjupade metodkunskaper. Till styrkorna anges även att forskningsobjekten beskrivs ur flera vetenskapliga perspektiv och följs av nyanserade diskussioner." Utifrån förbättringsförslagen har:

- andelen vetenskaplig litteratur i kurser och i examensarbeten uppmärksammats

---

⁴ Enligt Ladok

⁵ Umu kvalitetssystem för utbildning

- en kartläggning av vilka och hur forskningsmetoder introduceras och tillämpas i kurser har genomförts
- kursplanerna i examensarbetskursen har reviderats för att säkerställa att studenternas arbeten behandlar frågor kopplade till valt program.

- balansen mellan vetenskapliga perspektiv uppmärksammades i granskningen och en större betoning på det relationella perspektivet förordades. Detta har diskuterats på lärarnivå och behöver även lyftas till organisatorisk nivå.

- kursplanernas angivna innehåll granskades även i förhållande till att programmet berättigar till en magisterexamen. Granskarna lyfte ett par delar som bör stärkas, exempelvis gällande metod. Beslutet blev dock att införa en yrkesexamen.

- jämställdhetsperspektiv behandlas i programmet, ofta i anknytning till likabehandling, eftersom det ingår i den värdegrund som förskola och skola ska bygga sin verksamhet utifrån (Lpfö 18, Lgr 11, Lsär 11, Gy11 m.fl). En utgångspunkt är att jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, politiskt, ekonomiskt, socialt, kulturellt och utbildningsmässigt är en förutsättning för en hållbar utveckling och att alla former av våld, diskriminering, mobbning och trakasserier mot barn och unga drabbar såväl individen som hela samhället (Jfr. Globala målen, Agenda 2030).

- arbetslivsanknytning erhålls på flera sätt. Dels är arbetslivserfarenhet ett behörighetskriterium och majoriteten arbetar deltid under studietiden, dels genomför de studerande en rad uppgifter i förskole/skolpraktiken. Programrådet har haft representation från Specialpedagogiska skolmyndigheten, men denna representant har tyvärr slutat.

- FN's hållbarhetsmål sammanfattar väl det uppdrag specialpedagoger utbildas för. Samtliga terminer och de allra flesta kurser på programmet har innehåll och FSR som berör formandet av inkluderande och trygga utbildningsmiljöer och framförallt miljöer som kan möta alla barns behov. Av hållbarhetsmålet framgår även att alla studerandes kunskaper gällande mänskliga rättigheter är nödvändig för att främja en hållbar utveckling. Specialpedagogprogrammet vidareutbildar lärare för att i sitt kommande yrke arbetar för tillgängliga, inkluderande och ändamålsenliga lärmiljö för alla.

- I samarbete med studentkåren erbjuds årligen de studerande en plats i programrådet. Intresset har varit svalt vilket ska ses utifrån att merparten yrkesarbetar deltid och studierna bedrivs på distans. De studerande kan framföra sina synpunkter via de kursutvärderingar som genomförs efter varje kurs. Dessutom eftersträvas en dialog mellan kursansvariga och studenterna.

Verksamhetsberättelsens analys

- Underlag för den kollegiala granskningen har bland annat utgjorts av kursutvärderingar och programutvärderingar och innefattas således i denna. Vidare har granskningen utgått från de nationella examensmålen med särskild uppmärksamhet på de delar som angavs i uppdraget, såsom innehåll och förväntade studieresultat i kursplaner i relation till de nationella examensmålen för respektive program och specialisering. Vidare är programmets examensmålsmatrix ett stöd i att utveckla samstämmighet mellan de nationella målen och kursplanernas mål och förväntade studieresultat.

Programutvärderingen för de studenter som läste sista terminen ht 2021 visar på samma mönster som tidigare år. Sammantaget anger studenterna att deltagande i programmet gett dem sådana kunskaper och förmågor som krävs för att arbeta som specialpedagog för barn i behov av särskilt stöd. Utvärderingsfrågorna kopplade till de nationella examensmålen får högsta eller näst högsta omdömet med undantag för "förmåga att utforma och delta i arbetet med att genomföra åtgärdsprogram i samverkan med berörda aktörer." På frågan svarar 27% att de endast instämmer i liten grad. Att studenterna upplever osäkerhet kring att upprätta åtgärdsprogram är känt sedan tidigare och något som vi inom programmet försökt åtgärda, men uppenbarligen inte nått ändra fram.

Verksamhetsplan för programmet

Programrådets sammansättning har under 2022 förändrats, både gällande representanter och programrådsordförande. Det ger oss ett bra tillfälle att se över rutiner, både gällande det interna arbetet och för aktiviteter riktade till programstudenter. De nyligen genomförda kollegiala granskningen och det utvecklingsarbete som gjorts i programrådets regi har inneburit att det finns mycket information och förslag till förbättringsområden för programråd och kursansvariga institutioner. Vissa förändringar har genomförts vilket innebär att programrådet bör följa upp utfallet av de innehållsliga och strukturella förändringar som gjorts på kursnivå. Examensmålsmatriserna kan därför behöva uppdateras, inklusive mer djupgående analys av vissa mål, t ex vetenskapliga metoder, olika teoretiska perspektiv på lärande och specialpedagogik, samt hur progressionen ser ut för andra mål, t ex åtgärdsprogram. Vidare har frågan väckts kring lika behandling och förhållningsätt i programinriktningarna, t ex vad gäller pedagogiskt stöd.

Prioriterade områden:

- Följa upp implementering av åtgärder efter kollegial granskning
  - Främst innehåll i kurser, begreppsanvändning
- Följa upp implementering av åtgärder efter utvecklingsarbete digital
  - Organisatoriska och strukturella förändringar
  - Pedagogiska förändringar
- Rutiner för programrådets arbete